

Prof. JEFFREY D. SACHS

Sürdürülebilir enerji gücüne giden yol

Araştırmalar, dünya ekonomisinde bugünden başlayarak çevresel gerçekliklerin zorunlu kıldığı bir kontrol tarihi olan yüzyılın ortalarına kadar yapılacak derinlemesine karbon giderme çalışmalarının **daha fazla verimlilik** ve yenilenebilir enerjiler dâhil tüm düşük karbonlu seçeneklerin büyük ölçekte artırılması gerektiğini gösteriyor.

Enerjinin geleceğiyle ilgili kesin olan şey, bu yüzyılda düşük karbonlu enerji arzına duyulan ihtiyaç. Bugün dünyanın primer enerjisinin yaklaşık %80'i karbon bazlı yani kömür, petrol ve gaz. Yüzyılın ortalarına doğru karbonsuz ya da düşük karbonlu enerjiye geçmemiz gerekiyor. Asıl soru ise nasıl ve ne zaman?

Düşük karbonlu primer enerji için üç seçenek var: Rüzgâr, güneş, jeotermal, hidrogüc ve biyokütle dahil yenilenebilir enerji. Nükleer enerji ve enerji elde etmek için fosil yakıtları kullanmak ama oluşan karbondioksit emisyonlarını yakalaya-

rak karbonu güvenle yer altında depolamak anlamına gelen karbon yakalama ve haczetmek.

Dünyayı düşük karbonlu enerjiye geçmeye zorlayan üç neden var: Birincisi, yüksek karbondioksit düzeyleri dünyada okyanusları asitleştirir. İşlere her zamanki gibi devam edersek, sonunda denizdeki yaşamın büyük bölümünü mahvetmiş ve güvendiğimiz gıda zincirlerine ağır hasar vermiş oluruz.

İkincisi, büyük petrol şirketlerinin çoğu bizi aksine inandırmaya çalışsa da karbondioksit dünyanın iklimini tehlikeli biçimde değiştiriyor (Tıpkı, tütün firmalarının da sigara içmeyle akciğer kanseri arasındaki bağlantıları yalanlamak için siyasi lobiye ve sahte bilime dünyanın parasını harcamaları gibi).

Üçüncüsü, gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme sonucu talep arttığandan ve geleneksel kömür, petrol ve gaz arzı tükendiğinden hızla artan fosil yakıt fiyatlarıyla karşı karşıyayız. Elbette daha fazla fosil yakıt bulabiliriz, ama çok daha yüksek maliyetle ve endüstriyel döküntüler, atık ürünler, sızıntılar ve diğer hasarlardan kaynaklanan çok daha fazla çevresel risk olarak.

Müjdesi verilen kaya gazı devrimi bile tıpkı geçmişteki altına hücum ve hisse senedi balonları gibi aldatmacadan ibaret. Kaya gazı kuyuları geleneksel sahalardan çok daha hızla tükenir ve bunları kullanmak çevreyi kirletir.

Jeffrey D. Sachs
Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

DÜŞÜK KARBONLU ENERJİYE GEÇMEDE ÜLKE MODELLERİ

ABD'de birçok yeni düşük karbonlu enerji teknolojisi geliştirilmiştir ama diğer ülkeler bu teknolojileri geniş çaplı kullanıma sokma konusunda ABD'den çok daha istekli, ileri görüşlü ve kararlı görülmektedir. Siyasi açıdan, ABD hâlâ büyük bir petrol ülkesi. ABD medyasında endüstrinin desteğiyle iklim değişikliği önemsiz gibi gösterilirken, fosil yakıt bakımından çok daha fakir olan ülkelerde düşük karbonlu bir geleceğe geçiş çoktan başlamış durumda.

Avrupa'da iki komşu ülke olan Almanya ve Fransa, düşük karbonlu bir geleceğe giden yolu ya da daha açık bir ifadeyle alternatif yolları gösteriyor. Bu işi kendi farklı kaynak bağışlarını, sanayi geçmişlerini ve siyasi baskılarını yansıttıkları şekillerde yapıyor.

Almanya, sürdürülebilir enerjiye geçiş için ülkenin tüm enerji talebini güneş ve rüzgâr enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerjiden karşılamaya yönelik çarpıcı, aslında gelişmiş ekonomilerde benzeri görülmemiş bir çaba olan Energiewende'yi başlattı. Bu arada Fransa, ağırlıklı olarak düşük karbonlu nükleer enerjiye dayanmakta ve öncü Renault-Nissan Leaf'te olduğu gibi hızla elektrikli araçlara geçiş yapmakta.

Bu iki yaklaşımdan, Almanya'nınki daha olağandışı bir yol. Japonya'nın Fukushima'daki nükleer felaketinin ardından Almanya, kendi nükleer enerji endüstrisini tamamen kapatma ve daha fazla enerji verimliliği (milli gelir başına daha düşük enerji girdisini) için yenilenebilir enerjileri temel alan bir stratejiye geçme kararı aldı. Bu kadar muazzam bir enerji dönüşümü için net bir yol haritası gerçekte yok. Almanya'nın temiz enerjiyi paylaşmak için Avrupa çapındaki bir elektrik şebekesine ve nihai olarak da Kuzey Afrika ve Orta Doğu'dan ithal edilecek güneş enerjisine güvenmesi gerekeceği neredeyse kesin.

Fransa'nın nükleer enerji metodu daha emin bir seçenek. Sonuçta, Fransa'nın elektriğinin büyük bölümü yıllar boyu nükleer enerjiden elde edildi. Avrupa'da ve hatta Fransa'da nükleer karşıtı hisler oldukça güçlü olmakla beraber, Asya'nın (Çin, Hindistan, Güney Kore ve Japonya dâhil) büyük bölümünün başlıca kullanıcılar olarak kalması nedeniyle, nükleer enerji önümüzdeki yıllarda da küresel enerji karışımının parçası olmaya devam edecek.

ENERJİDE DOĞRU ÖNGÖRÜ

Esas nokta Fransa ve Almanya'nın, önemli orandaki rüzgâr enerjisi ve hidrojen potansiyeliyle beraber İskandinav ülkeleri de dâhil diğer birçok Avrupa ülkesinin, bütün dünyanın fosil yakıt bazlı bir enerji sisteminden uzaklaşması gerekeceğini kabul etmesi.

Şüphesiz Fransa'nın nükleer enerji yönteminin mi yoksa Almanya'nın seçtiği güneş enerjisi yolunun mu daha sağlıklı bir alternatif olduğu konusunda tartışmalar da olacak. Ama her iki strateji de muhtemelen doğru. Araştırmalar, dünya ekonomisinde bugünden başlayarak çevresel gerekliliklerin zorunlu kıldığı bir kontrol tarihi olan yüzyılın ortalarına kadar yapılacak derinlemesine karbon giderme çalışmalarının daha fazla verimlilik ve yenilenebilir enerjiler dahil tüm düşük karbonlu seçeneklerin büyük ölçekte artırılmasının gerekeceğini gösteriyor.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon adına yönetmekte olduğum yeni Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın en önemli önceliklerinden biri, dünya ülkelerinin kendilerine özgü koşullarını da hesaba katarak düşük karbonlu ekonomiye giden alternatif yolları dikkatle hazırlamak olacak.

Farklı ülkeler farklı stratejileri tercih edecek ama hepimizin varması gereken hedef aynı: Düşük karbonlu kaynaklara, araçlarda elektrik kullanılmasına ve enerjinin verimli kullanıldığı akıllı binalarla, şehirlere dayanan yeni bir enerji sistemi. Erkenden harekete geçenler bugün bu stratejiler için biraz daha yüksek bir bedel ödeyebilir ama hem onlar hem de dünya uzun vadede ekonomik ve çevresel avantajlara kavuşur.

Telif Hakkı: Project Syndicate, 2013.
www.project-syndicate.org

Fransa, Almanya ve diğer ülkeler tamamen sürdürülebilir teknolojileri kucaklayarak bu yüzyıl boyunca dünya ekonomisini giderek daha fazla destekleyecek enerji sistemini oluşturuyor.

